

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Koninklijke Academie voor Beeldende Kunsten te MECHELEN

Hoofdstructuur	deeltijds kunstonderwijs
Instellingsnummer	50989
Instelling	Koninklijke Academie voor Beeldende Kunsten
Directeur	Hans MARTENS
Adres	Minderbroedersgang 5 - 2800 MECHELEN
Telefoon	015-28.29.90
Fax	015-28.29.99
E-mail	abk@mechelen.be
Website	www.academiemechelen.be
Bestuur van de instelling	Gemeentebestuur van Mechelen
Adres	Grote Markt 21 - 2800 MECHELEN
Dagen van het doorlichtingsbezoek	02/02/2015, 03/02/2015, 04/02/2015, 05/02/2015, 06/02/2015, 07/02/2015, 08/02/2015
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	08-02-2015
Datum bespreking verslag met de instelling	02-04-2015
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Wouter CORNILLIE
Teamleden	Hilde QUIX

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	6
2.1 Opties/instrumenten in de doorlichtingsfocus.....	6
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	6
3 RESPECTEERT DE ACADEMIE DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	7
3.1 Respecteert de academie de erkenningsvoorwaarden?	7
3.1.1 Voldoet de academie aan de onderwijsdoelstellingen?	7
3.1.1.1 Beeldende kunst: algemeen beeldende vorming	7
3.1.1.2 Beeldende kunst: beeldhouwkunst.....	9
3.1.1.3 Beeldende kunst: monumentale kunst	11
3.1.1.4 Beeldende kunst: schilderkunst	13
3.1.1.5 Beeldende kunst: textiele kunst.....	16
3.1.2 Voldoet de academie aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	17
4 BEWAAKT DE ACADEMIE DE EIGEN KWALITEIT?	19
4.1 Deskundigheidsbevordering.....	19
4.2 Evaluatiepraktijk.....	19
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE ACADEMIE	21
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE ACADEMIE	22
6.1 Wat doet de academie goed?	22
6.2 Wat kan de academie verbeteren?	22
6.3 Wat moet de academie verbeteren?	22
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	23

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de academie

1. de onderwijsreglementering respecteert,
2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken

(zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de academie,
3. het algemeen beleid van de academie.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele academie aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de academie een selectie van de onderwijsreglementering:

- het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal opties/instrumenten.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
  - het onderwijsaanbod
  - de uitrusting
  - de evaluatiepraktijk
  - de leerbegeleiding.
- een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

2. Om de kwaliteitsbewaking door de academie na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de academie voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de academie voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de academie om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: bereikt de academie de doelen en gaat de academie dit na?
- ontwikkeling: heeft de academie aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de academie aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de academie. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de academie of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de academie of van structuuronderdelen als de academie binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de academie of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de academie de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de academie de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de academie het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de academie of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De academie mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De academie voor beeldende kunst, opgericht in 1772, vervult samen met het conservatorium en de beiaardschool de rol van een belangrijke culturele partner in Mechelen en haar regio. Centraal gelegen op de cultuursite aan de Sint-Romboutstoren, tussen het figurentheater De Maan, het Conservatorium en het Cultuurcentrum, biedt zij uitgebreid actueel beeldend kunstonderwijs aan. Sinds de vorige doorlichting in 2003 is het leerlingenaantal met meer dan 6% gestegen. Dit is voornamelijk te danken aan de evolutie binnen de lagere en middelbare graad. In de hogere en specialisatiegraad is het leerlingenaantal stagnerend tot dalend. De overgang van een vierjarige naar een vijfjarige opleiding in de hogere graad zet een groei in van het leerlingenaantal.

Tijdens de doorlichting stonden voor **het erkenningsonderzoek** de volgende vakken in de focus: algemeen beeldende vorming, beeldhouwkunst, monumentale kunst, schilderkunst en textiele kunst. In bijna alle ateliers worden de leerplandoelstellingen bereikt. De goede leerbegeleiding binnen gevarieerde en aan elkaar geschakelde opdrachten, enthousiasmeren de leerlingen van de algemeen beeldende vorming. Dit vormt een gerichte stimulans voor de ontwikkeling van hun verbeeldingsvermogen. De leerlingen slagen erin om deze tot expressie te brengen in tal van kwaliteitsvolle, creatieve werken. De jaarplannen verwijzen impliciet naar het sterk pedagogisch project van de academie en de te realiseren leerplandoelstellingen maar missen horizontale en verticale samenhang. De leerlingen van de opties beeldhouwkunst, monumentale kunst, textiele kunst en een gedeelte van de optie schilderkunst beheersen hoogstaande technische vaardigheden en stellen deze in functie van de ontwikkeling van hun boeiend artistiek werk. Vele leerlingen van de optie monumentale kunst en schilderkunst reflecteren met hun studiewerk en eindresultaten op een hoog niveau over hun inhoudelijk artistiek traject. De academie weet hiermee een groeiende groep leerlingen te bereiken die reeds een vorige artistieke opleiding gevolgd hebben. Het werken over domeingrenzen heen is reeds bij een overgrote meerderheid van alle leerlingen een attitude. Binnen de verschillende cursussen van de optie schilderkunst komen niet alle leerplandoelstellingen aan bod. Een deel van de leerlingen ontwikkelt te weinig een eigen artistieke taal, een ander deel werkt te weinig rond waarneming waardoor een aantal leerplandoelstellingen niet bereikt worden.

In **het kwaliteitsonderzoek** werden deskundigheidsbevordering en evaluatiepraktijk in de focus opgenomen. Het nascholingsbeleid besteedt veel aandacht aan de artistieke praktijk van de leerkrachten en hun visie op de hedendaagse kunstwereld. Pedagogische onderwerpen komen in mindere mate aan bod. Hoewel er veel studiereizen en lezingen worden georganiseerd en vele leerkrachten een actieve artistieke praktijk hebben, is de nascholing nog niet afgestemd op de behoefte van de academiewerking. De academie streeft naar een stimulerende en persoonsgerichte evaluatie van haar leerlingen. Ze gebruikt hiervoor instrumenten die duidelijk verwijzen naar de leerplandoelstellingen maar waarbij de vakgroepen nog moeten bepalen op welke wijze zij deze het best inzetten bij hun rapportering aan de leerlingen.

De artistiek pedagogisch directeur en de coördinator diensthoofd staan in voor **het algemeen beleid** van de academie. De artistieke visie inspireert zowel het schoolbeleid als de atelierwerking. De besluitvorming wordt vooral aangestuurd door de artistieke directie waarbij het lerarenkorps te weinig betrokken is. Op academieniveau is er nog geen systematiek in de kwaliteitszorg. Op atelierniveau nemen de leerkrachten hiervoor hun verantwoordelijkheid op.

De academie krijgt een gunstig advies voor **de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne**. De academie krijgt een beperkt gunstig advies voor het erkenningsonderzoek. Met het nieuwe artistieke elan heeft de academie een grote troef in handen om zich sterker te profileren als professionele culturele partner in Mechelen.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande opties/instrumenten en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Opties/instrumenten in de doorlichtingsfocus

Beeldende kunst

- beeldhouwkunst
- monumentale kunst
- schilderkunst
- textiele kunst
- algemeen beeldende vorming

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

- Deskundigheidsbevordering

Onderwijs - Evaluatie

- Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE ACADEMIE DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de academie de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de academie aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde opties/instrumenten het volgende op.

3.1.1.1 Beeldende kunst: algemeen beeldende vorming

Voldoet

De leerlingen bereiken in sterke mate de leerplandoelstellingen en doen dit op een kwaliteitsvolle wijze. De leerlingen tonen een groot enthousiasme om de vele aangeleerde technieken, ontwerpmethodieken en inzichten aan te wenden binnen hun eigen beeldende creaties.

Outputgegevens Het leerlingenaantal in deze optie steeg sinds de vorige doorlichting met 6%, tot een aandeel van 45% van de hele academie. Het gemiddelde aandeel voor algemeen beeldende vorming in Vlaanderen is 60%, rekening houdend met het specifiek aanbod zoals aan deze academie.

*Leerprestaties
Outcomes
Vervolgonderwijs
Tevredenheid*

Opvallend is de goede doorstroom van leerlingen binnen deze academie. De afgelopen vier jaar stroomt gemiddeld 31% van de leerlingen uit L1 door naar L6.

Deze doorstroom stijgt per jaar. Voor Vlaanderen is dit gemiddeld 22%.

De doorstroom van de leerlingen van L6 naar de middelbare graad M1 is met 61% in dezelfde periode ook opvallend hoog. Ook hier is er een stijgende tendens. Voor Vlaanderen is dit gemiddeld 58%. Momenteel zit de academie aan haar maximum capaciteit om met het huidige aanbod in uren en ruimte tegemoet te komen aan de vraag van het aantal kandidaat-leerlingen.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Referentiekader
Planning
Verticale en horizontale
samenhang
Klasmanagement
Actief en constructief leren*

De optie slaagt erin om de kinderen te enthousiasmeren voor beeldende kunst met een breed aanbod aan boeiende opdrachtenreeksen en om hen interessante, creatieve werken te laten maken. De meeste opdrachten zijn als reeksen aan elkaar geschakeld, vaak over meerdere lesmomenten heen. Hierbij worden onderwerpen of thema's verder uitgediept en komen belangrijke aspecten uit een opdracht duidelijk naar voor. De kinderen leren naast nieuwe beelddaspecten en technieken, tal van verbanden zien die anders onopgemerkt blijven.

De opdrachten zijn gevarieerd qua onderwerp, schaal, materiaal, techniek en de beelddaspecten komen op een diverse wijze aan bod. Telkens is er veel ruimte waar de kinderen hun fantasie en creativiteit kunnen botvieren. De opdrachten die goed aansluiten bij de leefwereld of de interessesfeer van de kinderen, maakt hen enthousiast om het beste van zichzelf te geven. Het werkplezier bij hen is dan ook overduidelijk groot.

Minder conventionele technieken zoals monotype en andere druktechnieken, o.a. met schoenzolen en de robotoefening met afdruk van potjes, leren de leerlingen anders naar beeld en compositie kijken en breidt hun beeldend expressievermogen uit.

In een minderheid van de opdrachten wordt gewerkt vanuit een kunstwerk of kunstenaar maar de algemene aandacht voor de waarneming is heel groot. Leerkrachten zetten digitale media goed in om de kinderen anders naar hun eigen creaties te laten kijken. Zo is er een boeiende montage van werk van leerlingen in de context van de 'grote beelden' uit de wereld van volwassenen

binnen internationale musea, op billboards, verwerkt in de lay-out van boeken of affiches. Dit scheidt vertrouwen in het beeldend vermogen van elk kind. De opmaak van de jaarplannen, meestal in de vorm van lessenplannen, bewaken de voorbereiding voor het bereiken van de leerplandoelstellingen goed. De jaarvoorbereidingen missen een onderlinge coördinatie. Het is binnen de vakgroep niet duidelijk volgens welke leerlijnen en welke te behalen leerplandoelstellingen, de opdrachten kunnen worden opgemaakt. De afstemming van het jaarprogramma op het niveau van de leerlingen, leeftijdsgroepen A, B of C, hangt echter af van het inzicht van de individuele leerkracht.

Uitrusting
Leermiddelen en ICT
Logistiek

Alle ateliers zijn goed voorzien van didactisch materiaal zoals een bibliotheek in elke klas, voldoende en kwaliteitsvol basismateriaal zoals papier, karton, verf, inkt, bister, borstels, houtskool, drukrollen, klei,... De academie stelt ook veel materiaal ter beschikking voor waarnemingsopdrachten zoals oude voorwerpen, een unieke collectie gipsen beelden, tal van skeletten van dieren, goede verlichting,... De leerkrachten beschikken over digitale tablets of computers en camera's. De bakovens van de optie keramiek worden regelmatig gebruikt om kleiprojecten van deze optie te bakken. In sommige ateliers staat een kleine drukpers. Overal zijn grote prikborden aanwezig om werk van de leerlingen op te hangen en zo een kunstzinnige sfeer te creëren.

Infrastructuur

De atelierruimtes zijn gemakkelijk bereikbaar via de grote traphal. De ruime hoge ateliers beschikken over veel daglicht en goed kunstlicht. Er zijn rekken en kasten om materiaal en werk op te bergen. Sommige ateliers kunnen extra rekken gebruiken want er gaan soms grote vloeroppervlaktes van het lokaal verloren aan het bergen van gemaakte werken. De brede gangen worden af en toe ook gebruikt om groot werk van leerlingen te drogen.

Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar

De leerlingen worden door hun leerkracht permanent geëvalueerd bij de persoonlijke begeleiding in elke les. Daarnaast zijn er de twee momenten van feedback per jaar waarbij elke leerling, over alle opdrachten heen en volgens een lijst van criteria, die binnen de vakgroep is overeen gekomen, door zijn leerkracht geëvalueerd wordt. Deze criteria zijn gelinkt aan de leerplandoelstellingen. In de vakgroep leeft het debat om verdere afspraken te maken om de inhoud en vorm van de fiche meer af te stemmen op de specifieke lespraktijk van de vakgroep.

Leerbegeleiding
Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem

De begeleiding in de opdrachtenreeksen zorgt voor een hogere betrokkenheid van de leerling bij de academie. De leerlingen worden goed begeleid met goede illustraties, duidelijke toelichting en vraaggelikesprekken in de groep. Onbewust krijgt men de boodschap mee dat men beter elke les aanwezig is én wordt men al geprikkeld om er de volgende les opnieuw bij te zijn. Leerlingen die toch eens een les missen kunnen zonder probleem aansluiting vinden bij de groep. De leerkrachten staan in voor gedifferentieerde begeleiding. Kinderen van verschillend niveaus komen allemaal aan hun trekken en kunnen zich voldoende beeldend uitleven.

Sociale en emotionele begeleiding
Sociale vaardigheden
Klasklimaat

In de ateliers heerst een gemoedelijk en gedisciplineerde sfeer waar de kinderen zich welkom voelen en er enthousiast maar geconcentreerd aan het werk kunnen. Kinderen die dit willen kunnen steeds een alternatieve opdracht maken.

Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Verspreiding van expertise

Binnen de vakgroep vindt de uitwisseling over leerlingen plaats op informele wijze, in de wandelgangen, tijdens de realisatie van groepsprojecten, enz... De idee leeft om in de vakgroep het debat aan te gaan om, conform haar profiel en visie op kunstonderwijs, de beginsituatie per leeftijdsgroep op te maken, dit te

koppelen aan de leerplandoelstellingen en de evaluatievorm, om zo de huidige kwaliteit te garanderen.

Leerkrachten volgen regelmatig nascholing in functie van hun artistieke en technische ontwikkeling. De opgedane kennis wordt via verslagen of toelichtingen in vakvergaderingen aan de collega's verspreid.

3.1.1.2 Beeldende kunst: beeldhouwkunst

Voldoet

De leerlingen bereiken op een hoog niveau de leerplandoelstellingen. De sterke technische vaardigheden staan in functie van de ontwikkeling van hun boeiend artistiek werk.

Outputgegevens Het leerlingenaantal in deze optie daalde sinds de vorige doorlichting met 29%, tot een aandeel van 3,6% van de hele academie. Het gemiddelde aandeel voor beeldhouwkunst in Vlaanderen is 4,6%, rekening houdend met het specifiek aanbod zoals aan deze academie.

*Leerprestaties
Outcomes
Vervolgonderwijs
Tevredenheid*

Opvallend voor de hele instelling is dat meerdere leerlingen deze optie combineren met een andere optie in de academie. Verschillende afgestudeerde leerlingen blijven actief binnen de beeldende kunsten en komen regelmatig naar buiten met hun werk in exposities of wedstrijden.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Referentiekader
Planning
Verticale en horizontale
samenhang
Klasmanagement
Actief en constructief leren*

Het aanbod is tweeledig. In één cursus is het aanbod sterk opgebouwd in functie van het werken naar levend model. De andere cursus combineert dit met een aanbod van non-figuratieve sculpturen. De jaarplannen voor de twee cursussen kennen geen sterke horizontale verbinding. Slechts één plan formuleert de vooropgestelde leerplandoelen. De leerlingen van beide cursussen halen deze doelen op een overtuigende wijze. De kwaliteit van het studiewerk en de afgewerkte projecten is heel goed. Een betere afstemming van de jaarvoorbereidingen kan verder de kwaliteit van de opleiding in de toekomst garanderen.

De leerlingen krijgen een brede waaier aan technieken aangeleerd, in combinatie met veel aandacht voor de waarneming en het ontwikkelen van een eigen artistieke visie.

De opdrachten evolueren van technische oefeningen met een beperkte graad van artistieke uitdaging naar meer vrije opdrachten waarbij de leerling stap voor stap een grotere verantwoordelijkheid op artistiek vlak neemt. Elke leerling kan werken aan een specifieke jaaropdracht. Deze opdracht is voor veel leerlingen een uitdaging om hun eigen artistiek onderzoek te starten of te versterken.

Tekenen en vaak ook schrijven worden in beide cursussen als eerste stappen in het creatief ontwikkelingsproces gezien. Waarnemen van de eigen voorstudies en hierover reflecteren, via gesprekken, schetsen en geschreven notities vormen de vervolgstappen. Voorstudies en schema's van woordassociaties rond een bepaalde vorm of thema leiden tot meer inzicht bij de leerling. De leerlingen krijgen deze technieken in artistiek onderzoek aangeleerd. Op inhoudelijk vlak nemen ze, vanaf het begin van de opleiding, zelf hun verantwoordelijkheid. De ontwikkeling van het eigen artistiek traject van elke leerling is het hoofddoel in de twee cursussen. Conform de leerplandoelstellingen biedt de optie een sterke technische opleiding in functie van de artistieke vorming.

Het werken naar model wordt in het begin van de opleiding aan de hand van duidelijke leerlijnen begeleid in combinatie met een hele reeks technieken. De opdrachten zijn zo geformuleerd dat deelaspecten in de waarneming, vorm en techniek aan bod komen.

Verder in de opleiding, vanaf het tweede of derde jaar, wordt er met open opdrachten gewerkt. De leerlingen leren syntheses maken, te stileren, te transformeren en te experimenteren met materialen.

Samenwerkingen met andere leerlingen, bezoeken aan musea en gesprekken met velerlei mensen, doen het inzicht groeien in de eigen beeldtaal. Alle leerlingen zien afvalmaterialen als grondstof en inspiratiebron voor artistiek werk.

Naar het eind van de opleiding worden er nauwelijks opdrachten gegeven. Het initiatief is aan de leerling. Deze wijziging stimuleert de zelfstandigheid bij de leerlingen en vormt een goede basis om na de opleiding met deze kunstvorm aan de slag te gaan.

De atelierwerking toont aan dat er heel veel aandacht is voor de attitudevorming inzake veiligheid.

Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd
Groeperingsvorm

De academie biedt een week- en een weekendcursus aan voor deze optie. De onderwijstijd wordt, net als in de hele academie, heel goed gebruikt. De meeste leerlingen zijn ruim voor tijd in het atelier aanwezig en bereiden zich zelfstandig voor bij de opstart van hun project. De groepen zijn niet te groot in functie van de beschikbare ruimte, materieel en de aandacht van de leerkrachten.

Uitrusting
Leermiddelen en ICT
Logistiek

Het atelier is heel goed uitgerust met vele soorten gereedschap, materialen en een goede basis aan beschermkledij. Het materiaal is voor handen voor verschillende lastechnieken, houtbewerking, kap- en slijpwerk, maken van mallen,... Er zijn grote rekken om veel werk in de ateliers en in de gang op te bergen. Degelijke kasten laten toe divers materieel overzichtelijk en veilig per soort op te bergen. In het atelier zijn de gebruiksfiches van de werktuigen en de gebruikte grondstoffen aanwezig en de leerlingen maken er gebruik van. Er is naast draadloos internet een heel uitgebreide lokale bibliotheek voornamelijk over beeldhouwkunst en een centrale algemene kunstbibliotheek aan het secretariaat.

Infrastructuur

Het atelier is ook buiten de lesmomenten toegankelijk voor de leerlingen. Het bestaat uit een vijftal, aan elkaar geschakelde ruimtes. Deze zijn voldoende groot en voorzien van veel daglicht, goede kunstverlichting en een afdoende luchtventilatiesysteem.

Er is een ruimte voor het lichtere atelierwerk, een lokale bibliotheek, fijn gereedschap en een grote tafel voor de sociale momenten. Daarnaast zijn er vier ruime ateliers die voldoende goed van elkaar gescheiden zijn. Er is een aparte lasruimte, een groot atelier voor ruw werk met diverse materialen en voor diverse technieken en als laatste zijn er twee ateliers ingericht voor werken naar levend model.

De gang tussen de atelierruimtes wordt ook gebruikt als opbergruimte. In een groot rek bergen de leerlingen daar hun werkstukken op. Dit draagt bij tot de artistieke sfeer in de academie. Een afgebakende beeldentuin laat toe om grote werken buiten uit te voeren.

Dankzij de grote ruimte hebben de leerlingen de mogelijkheid om een eigen werkplek te organiseren waar ze simultaan meerdere werken kunnen installeren om aan te werken.

Dit versterkt het leerproces, de durf om te tonen en de inhoudelijke communicatie tussen de leerlingen.

Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar

Elke leerling krijgt twee schriftelijke evaluaties per schooljaar, conform de regelgeving. In de persoonlijke begeleiding tijdens de lessen is permanente evaluatie een vast onderdeel.

De evaluatiecriteria zijn gelinkt aan de algemene leerplandoelstellingen en te weinig gericht op de specifieke doelstellingen.

Sinds kort zijn afstuderende leerlingen aanwezig op de jury.

Leerbegeleiding
Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem

De opdrachten voor beginnende leerlingen leren hen stap voor stap nieuwe technieken kennen. De artistieke uitdagingen zijn in het begin eenvoudig en worden in de tijd complexer. De leerlingen worden in hun persoonlijkheid gerespecteerd en voortdurend geprikkeld om zowel technische als artistieke grenzen te verleggen.

Ze leren gebruikmaken van een persoonlijke schetsboek en methodes om hun artistiek traject zelf aan te sturen. Naarmate de opleiding vordert, krijgen ze meer en meer de vrijheid om zelfstandig keuzes te maken en krijgen ze voldoende coaching. De leerlingen worden gestimuleerd regelmatig met elkaar te overleggen.

In de specialisatiegraad worden de leerlingen niet zo zeer begeleid in hoe ze iets maken maar eerder in wat ze maken. De leerkrachten fungeren op dat moment als artistiek uitdagend klankbord.

Sociale en emotionele begeleiding
Klasklimaat
Sociale vaardigheden

Er is een aangename, gemoedelijke sfeer in het atelier. De leerlingen werken geconcentreerd en nemen af en toe de tijd voor elkaar. Ze wisselen ervaringen en inzichten met elkaar uit en gaan op een open en respectvolle manier met elkaar om.

3.1.1.3 Beeldende kunst: monumentale kunst

Voldoet

In deze optie bereiken de leerlingen op een overtuigende wijze de leerplandoelstellingen. Bij iedereen is een groot enthousiasme en zin voor techniek in functie van de artistieke expressie, heel sterk aanwezig.

Outputgegevens
Leerprestaties
Outcomes
Vervolgonderwijs
Tevredenheid

Het leerlingenaantal in deze optie steeg sinds de vorige doorlichting met 31 %, tot een aandeel van 3,4 % van de hele academie. Het gemiddelde aandeel voor monumentale kunst in Vlaanderen is 1,2%, rekening houdend met het specifiek aanbod zoals in deze academie.

Een groot aandeel van deze groei is te wijten aan de opstart van een multidisciplinair atelier, met een sterke instroom van leerlingen die aan de academie al een opleiding hebben gevolgd. Sommigen onder hen exposeren al in groepstentoonstellingen.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Referentiekader
Planning
Verticale en horizontale samenhang
Klasmanagement
Actief en constructief leren

De opleiding biedt twee complementaire cursussen aan, waarin de leerlingen op overtuigende wijze de leerplandoelstellingen bereiken. De jaarplannen voor de twee cursussen kennen geen horizontale verbinding. Een duidelijke afstemming van beide cursussen ten opzichte van elkaar kan verder de kwaliteit van de opleiding in de toekomst garanderen.

In één cursus is het aanbod gebaseerd op monumentale glaskunsttechnieken.

Hierbij primeert in de beginjaren van de opleiding, het technische aspect van glaskunst. Later krijgt de aandacht voor de artistieke dimensies van het werk de bovenhand.

Bij aanvang worden basistechnieken zoals glas-en-loodtechniek, glas snijden, brandschilderen, zandstralen en glas lijmen aan de hand van korte opdrachten aangeleerd. Het zijn ook de opdrachten waarin de leerlingen beeldende aspecten aangeleerd krijgen en hierover hun eerste artistieke keuzes leren maken. Er worden voorstudies getekend, documentatie bestudeerd en gedialogeed met de leerkracht over de te realiseren ontwerpen. Er is vanaf dag één aandacht voor de eigen artistieke ontwikkeling van elke individuele leerling.

De gevorderde leerlingen leren glas-smelttechnieken zoals glasfusie, pâte-de-verre, vormsmelten en zeefdrukken op glas. De toepassing ervan gebeurt in de eigen vrij te kiezen projecten van de leerlingen.

De leerlingen van de specialisatiegraad werken heel zelfstandig en evolueren naar het profiel van een autonoom kunstenaar. Ze krijgen de opdracht om

nieuwe technieken te blijven bestuderen, te analyseren, te experimenteren en regelmatig in dialoog te gaan met de medeleerlingen en leerkracht. Dit alles draagt bij tot de vorming van een sterke leeromgeving waarin de leerlingen tot verbluffende resultaten komen. De kennis en de artistieke ambitie bij hen leiden tot technieken en expressievormen die voorheen onmogelijk leken.

De andere, cursus, bekend als het multidisciplinair atelier, benadert monumentale kunsten, op technisch vlak, vanuit een bredere invalshoek. De leerlingen leren er tekenen, schilderen, werken met fotografie en video en het maken van conceptuele kunst, in-situ-projecten en performances. Het ontwikkelen van het artistiek vermogen bij elke leerling is de kernopdracht van deze opleiding.

Het vertrekpunt van elke nieuwe opdracht kan de moderne en hedendaagse kunst zijn of het eigen werk van de leerling. Er is een open aanbod van korte opdrachten van één of enkele lesmomenten om te werken rond formele thema's omtrent puur ruimtelijke aspecten zoals tussenruimtes, verzamelen, klasseren, aanwezig/afwezig,... Daarnaast moeten de leerlingen werken aan jaaropdrachten met een meer complexere en met gelaagde thema's zoals 'het verhaal' en 'openbare ruimte'.

Beide cursussen werken in functie van artistieke projecten die in directe relatie staan met de architectuur, roerend en onroerend, conform het minimum leerplan.

Uitrusting
Leermiddelen en ICT
Logistiek

Voor glaskunst is er heel veel degelijk materieel en apparatuur aanwezig om alle technieken, op het glas blazen na, uit te voeren, zoals ovens, zandstraalmachine, lichtbakken, heel veel beschikbaar glas, grote werktafels, ...

De academie stelt al het materieel, van alle opties, ter beschikking voor alle leerlingen. Voornamelijk de leerlingen uit de cursus van het multidisciplinair atelier maken hier, in de mate van het mogelijke, gebruik van. Specifiek voor deze groep is het theorielokaal met veel conferentiestoelen, een groot scherm en een computer voor theorielessen en groepsbesprekingen, de uitvalsbasis. Het gebouw van de academie behoort voor deze cursus ook tot uitrusting om de leerplandoelstellingen te kunnen halen. Positief is dat de toegankelijke ruimtes om projecten te realiseren, heel divers zijn.

Naast draadloos internet is er ook een uitgebreide vakbibliotheek en de grote centrale algemene kunstbibliotheek aan het secretariaat.

Infrastructuur

De atelierruimte van de cursus glaskunst is ruim, hoog en beschikt over veel daglicht en goed kunstlicht.

De ruimte voor de cursus multidisciplinair atelier bestaat uit het theorielokaal, een grote kamer in de kelder voor experimenteel werken en de rest van de academie, voornamelijk de publieke delen, om tal van projecten uit te testen. In alle atelierruimtes van de andere opties kunnen leerlingen terecht om bepaalde technieken aan te leren en uit te proberen. De deuren tussen de ateliers staan altijd open. Deze 'fysieke' openheid versterkt de algemene leeromgeving van elke leerling.

Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar

Elke leerling krijgt twee schriftelijke evaluaties per schooljaar, conform de regelgeving. In de persoonlijke begeleiding tijdens de lessen is permanente evaluatie een vast onderdeel.

De evaluatiecriteria zijn gelinkt aan de algemene leerplandoelstellingen en te weinig gericht op de specifieke doelstellingen.

Sinds kort zijn afstuderende leerlingen aanwezig op de jury.

Leerbegeleiding
Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem

In de cursus glaskunst kunnen de leerlingen een eigen werkplek organiseren om tegelijkertijd aan verschillende opdrachten te werken. Dit is een belangrijk comfort in de leerbegeleiding. Ze creëren een veilige, persoonlijke, plek zonder zich van de anderen af te sluiten. Medeleerlingen hebben goed visueel contact met de evolutie van hun werk en kunnen spontaan met elkaar in dialoog treden. De begeleiding evolueert van leraar, naar coach tot kritisch maar stimulerend klankbord naarmate het technisch en artistiek niveau van de leerling stijgt. De leerlingen worden op een warme en professionele manier begeleid met een open geest voor het potentieel dat in elke leerling aanwezig is. De optie werkt vanuit het artistiek potentieel van elke individuele leerling, geeft vertrouwen en biedt een breed artistieke ondersteuning aan waardoor leerlingen, trouw aan hun eigen persoonlijkheid, leren blijvend artistiek grensverleggend te zijn (artistieke perpetuum mobile).

3.1.1.4 Beeldende kunst: schilderkunst

Voldoet niet

De meerdere cursussen schilderkunst zijn onvoldoende complementair en onvoldoende aantal leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen in verband met de ontwikkeling van een eigen artistieke taal.

Outputgegevens

Leerprestaties
Outcomes
Vervolgonderwijs
Tevredenheid

Het leerlingenaantal in deze optie schommelt sterk en daalde sinds de vorige doorlichting met 18,5%, tot een aandeel van 6% van de hele academie, vorig schooljaar. Het gemiddelde aandeel voor schilderkunst in Vlaanderen is 8,5%, rekening houdend met het specifiek aanbod zoals aan deze academie. Leerlingen stromen in vanuit de optie tekenkunst, anderen combineren dit met een andere optie, en nog anderen volgen hierna een andere optie.

Onderwijsaanbod

Volledigheid
Evenwicht
Referentiekader
Planning
Verticale en horizontale
samenhang
Klasmanagement
Actief en constructief leren

De leerlingen kunnen deze opleiding volgen op drie momenten, overdag, 's avonds of in het weekend. Deze cursussen, zijn echter niet voldoende complementair aan elkaar waardoor onvoldoende leerlingen de leerplandoelstellingen bereiken. De jaarplannen voor de drie cursussen kennen geen horizontale verbinding. Er is geen eenduidige afstemming tussen de drie cursussen die de kwaliteit van de opleiding garandeert. De eerste cursus biedt een stapsgewijs aanbod aan om leerlingen technische, beeldkundige en artistieke aspecten bij het schilderen aan te leren. Met de groep wordt tweemaal per jaar enkele tentoonstellingen of galerijen bezocht. Veel aandacht gaat naar het documenteren, het analyseren en het positioneren van zichzelf ten opzichte van andere schilders. Het doel is om leerlingen tot een eigen beeldtaal te laten komen, geholpen door de inzichten in referentiewerken en in manieren van kijken en technieken van andere schilders. De cursus laat de leerlingen 'staan op de schouders van reuzen' in de zoektocht naar een eigen artistieke taal (1676, Isaac Newton).

In de hogere graad werken de leerlingen van alle jaren aan dezelfde opdrachten, elk op zijn eigen niveau. Dit is een bewuste keuze om zo de onderlinge wisselwerking tussen de leerlingen te stimuleren en zo de leeromgeving te versterken. Het intensifiëren van het kijken is een belangrijke pijler. Tal van technieken, het leren zetten van toonwaarden en het onderschilderen uit het hele kleurenpalet met de aandacht voor sfeerweergave, vormen het programma van het eerste jaar. In het tweede en derde jaar is er aandacht voor experiment en de beeldaspecten, o.a. via het werk van vele kunstenaars, afgewisseld met studies naar levend model vanuit waarneming. Aan het eind van de hogere graad leren de leerlingen met collagetechnieken en digitale media experimenteren met beeld.

De specialisatiegraad legt de focus op de ontwikkeling van de eigen beeldtaal. De leerling dient hierbij heel zelfstandig te handelen en zelf opdrachten te

formuleren. De meerdere klasbezoeken tonen duidelijk aan dat de leerlingen op een sterk niveau aan het werk zijn. Het schildertechnisch en artistiek onderzoek is duidelijk uit het boeiend werk van de leerlingen af te leiden. De leerlingen uit de specialisatiegraad tonen met hun werk duidelijk aan de leerplandoelstellingen te hebben bereikt. Doorheen het proces van het artistiek onderzoek ontdekken leerlingen de essentie van hun motivatie om te schilderen. De werken zijn kwaliteitsvol en overstijgen het gekozen thema of de anekdote van het gekozen onderwerp.

In de tweede cursus leren leerlingen stapsgewijs werken naar de waarneming van stillevens, levend model en landschap, in acryl, olieverf én aquarel. De aandacht voor de eigenheid en visie van de leerling komt te weinig aan bod. Hierdoor worden de leerplandoelstellingen bij deze grootste groep leerlingen van de optie onvoldoende bereikt.

In het eerste jaar krijgen de leerlingen een reeks tekenopdrachten om aspecten van verhoudingen en perspectief onder de knie te krijgen. Kleur introduceert de cursus aan de hand van krijt en zachte pastel. Het experimenteren met ondergronden, grotere stillevens, compositie en de invloed van kleuren op elkaar gebeurt voornamelijk in het tweede jaar. Vanaf het derde jaar kunnen leerlingen portret leren schilderen en in het vierde jaar zijn dat voornamelijk mensfiguren. Uit de meeste werken die er tijdens de meerdere atelierbezoeken te zien waren was weinig diversiteit aan techniek, sfeer en stijl waar te nemen.

De vooropgestelde doelen en opdrachten uit deze cursus werken convergerend voor de leerlingen. Er wordt teveel gewerkt naar een eenduidige interpretatie van kwaliteit. In fases van experiment mag divergentie en diversiteit worden verwacht. De uitdaging van het academisch juist leren tekenen en schilderen staat in deze cursus vreemd genoeg de artistieke openheid en de bevraging naar de persoonlijke beeldtaal bij de leerling in de weg. De leerlingen leggen weinig tot geen persoonlijke inhoud of visie in hun werk.

De leerlingen van de specialisatiegraad missen enerzijds een voldoende technisch niveau en anderzijds het enthousiasme en artistieke ambitie om 'hun' eigen beeldtaal te ontwikkelen. Ze blijven, op vlak van methodiek en stijl, steken in de gewoontes van de 'veilige' les-vormen uit de hogere graad. Een artistieke bevraging van het beeld of het onderwerp in het beeld is nauwelijks aanwezig. Het geleverde werk toont dit aan.

De derde cursus kent voornamelijk een instroom van leerlingen uit de optie tekenen. Dit laat toe om van start te gaan zonder een inleiding in basistechnieken naar waarneming en tekenen. Deze groep leerlingen beschikt al over enige maturiteit op artistiek vlak.

De cursus houdt rekening met deze beginsituatie en laat de leerlingen in de beginjaren opdrachten maken die het beeld, de materie verf en de actie van het realiseren van een beeld in vraag stelt. Deze opdrachten rond het portret, de interpretatie van historisch geschilderde landschappen en architectuur versus natuur zetten de leerlingen meteen ook aan om een dialoog met zichzelf aan te gaan. Ze maken hoogstaand werk in een open geest van artistiek onderzoek. Bewust worden ook in deze cursus de leerlingen van verschillende jaren door elkaar gezet, wat de onderlinge dialoog versterkt.

In de volgende drie jaren worden reeksen gemaakt vanuit zeven opdrachten omtrent chaos, persfoto's, schim en silhouet, recyclage van beeldmateriaal, collage, architectuur en de relatie tussen binnen en buiten. De hogere graad eindigt met opdrachten die een eigen schilderkundige beeldtaal moeten opleveren. De leerlingen leggen enerzijds een atlas aan van zelf gekozen beelden en maken anderzijds schilderkundige analyses van een hele reeks bestaand en eigen werk. De analyses en de persoonlijke verzameling moeten functioneren als

een manuscript voor het persoonlijk werk. Tijdens de atelierbezoeken is vastgesteld dat deze vooropgestelde doelen op heel overtuigende wijze gerealiseerd worden. Het niveau van het werk in de hogere graad is bovendien vergelijkbaar met wat volgens de leerplandoelstellingen bereikt moet worden in de specialisatiegraad.

De specialisatiegraad wordt opgevat als een laboratorium waar de leerlingen nog intensiever alle facetten van de schilderkunst én aanverwante domeinen onderzoeken. Zo wordt geëxperimenteerd met zeefdruk en tal van andere technieken. In deze cursus wordt niet naar stilleven of levend model gewerkt. De leerlingen die de optie tekenen gevolgd hebben beheersen het tekenen naar levend model.. Het werken naar waarneming is te sterk gebaseerd op waarnemen van twee dimensionele beelden zoals foto's. Dit zijn eerdere waarnemingen en interpretaties, vaak dan nog gemaakt door anderen. Deze cursus begeleidt de drie dimensionale waarneming niet tijdens de actie van het schilderen. Het is onduidelijk hoe leerlingen zonder een tekenkundige opleiding dankzij deze cursus zullen kunnen leren teken naar ruimtelijke waarneming zoals stilleven of model.

De leerlingen komen tot heel professioneel en artistiek interessant werk, dat het anekdotische van hun persoonlijke beleving duidelijk overstijgt. Maar een groot deel van de leerlingen mist een aanbod zoals voorzien is in de leerplannen. Ofwel is dit een tekort in artistieke persoonlijke ontwikkeling, ofwel in de waarneming.

Uitrusting
*Leermiddelen en ICT
Logistiek*

De academie zet voldoende en goede middelen in om kwaliteitsvol onderwijs aan te bieden. In elk atelier zijn er veel schildersezels en is er veel meubilair voor het opbergen van materiaal. De academie heeft een bijzonder uitgebreide collectie aan grote klassieke gipsen beelden en twee skeletten, voor de studie van mensfiguren en anatomie in de ruimte. Voor de waarnemingsoefeningen staan er vele (levende) modellen ter beschikking van de leerlingen. De academie beschikt over vele objecten voor de opbouw van stillevens. In elke atelier is er draadloos internet en een uitgebreide bibliotheek over het eigen vakgebied. Daarnaast beschikt de academie over de grote centrale algemene kunstbibliotheek.

Infrastructuur

De drie cursussen werken elk in een eigen atelierruimtes. Elke leerling heeft zijn eigen werkplek met ruimte voor het ophangen of plaatsen van meerdere werken naast elkaar. De ateliers zijn ruim, beschikken over voldoende daglicht en zijn van goed kunstlicht voorzien. De verluchting laat te wensen over. Minstens één cursus werkt hiervoor, om gezondheidsredenen met een niet-toxische verdunner. Deze cursus kan geen extra leerlingen opnemen omdat, in functie van het pedagogisch comfort, de maximale draagkracht van de ruimte bereikt is. Dankzij de bestaande grote ruimte hebben de huidige leerlingen de mogelijkheid om een eigen werkplek te organiseren waar ze simultaan meerdere werken kunnen installeren om aan te werken. Dit versterkt het leerproces, de durf om te tonen en de inhoudelijke communicatie tussen de leerlingen. Een atelier mist de ruimte om te werken naar ruimtelijke waarneming, zoals stilleven of levend model.

Evaluatiepraktijk
*Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar*

Elke leerling krijgt twee schriftelijke evaluaties per schooljaar, conform de regelgeving. In de persoonlijke begeleiding tijdens de lessen is permanente evaluatie een vast onderdeel.

De evaluatiecriteria zijn gelinkt aan de algemene leerplandoelstellingen en te weinig gericht op de specifieke doelstellingen.

Sinds kort zijn afstuderende leerlingen aanwezig op de jury.

Leerbegeleiding
*Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem*

Afhankelijk van de methode van de leerkracht worden leerlingen bewust per niveau gegroepeerd of opzettelijk door elkaar geplaatst.

Bij de grootste groep ontbreekt in de begeleiding voldoende input over kunstenaars en kunststromingen in het atelier en een uitdagende begeleiding om ambitieus een eigen artistiek oeuvre na te streven.

Van de begeleiding in de twee kleinere cursussen moet zeker worden gesteld, net zoals in het vak multidisciplinair atelier uit de optie monumentale kunst, dat men in de begeleiding vertrekt vanuit het artistiek potentieel van elke individuele leerling. Men geeft de leerlingen vertrouwen en biedt hen een breed artistieke ondersteuning aan waardoor ze, trouw aan hun eigen persoonlijkheid, leren blijvend artistiek grensverleggend te zijn (artistieke perpetuum mobile). Dit geldt echter onvoldoende voor de hele optie.

3.1.1.5 Beeldende kunst: textiele kunst

Voldoet

In deze optie bereiken de leerlingen op een overtuigende wijze de leerplandoelstellingen. Bij iedereen is een open geest, zin voor techniek en artistieke expressie heel sterk aanwezig.

Outputgegevens

*Leerprestaties
Outcomes
Vervolgonderwijs
Tevredenheid*

Het leerlingenaantal in deze jonge optie steeg sinds de vorige doorlichting met 53%, tot een aandeel van 2,1% van de hele academie. Het gemiddelde aandeel voor textiele kunst in Vlaanderen is 1,7%, rekening houdend met het specifiek aanbod zoals aan deze academie. Momenteel zit deze optie aan haar maximum capaciteit in functie van tijd en ruimte.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Referentiekader
Planning
Verticale en horizontale
samenhang
Klasmanagement
Actief en constructief leren*

Textiele kunst wordt als een heel breed domein gezien waarbinnen men zich artistiek kan ontplooiën. Dit leeft ook heel duidelijk bij elke leerling.

In deze optie leert men bij aanvang verschillende technieken en materialen kennen door het maken van duidelijk omschreven werkstukjes en het bijhouden van de vele nota's en aanvullende documentatie in eigen schetsboekjes. Er is eveneens ruime aandacht voor de productie en de bewerking van papier, vloeitechnieken, afdrucktechnieken en sponstechnieken. Ook hier ziet men afvalmaterialen als een grondstof en inspiratiebron voor artistiek werk.

In het tweede jaar bewerken leerlingen stof op een experimentele manier, maken enkele projecten vanuit opgelegde thema's en werken met draad geïnspireerd op Japanse patronen.

De leerlingen van het derde en vierde jaar leren een werk maken geïnspireerd op het werk van textielkunstenaars, maken daarnaast nog enkele themaopdrachten en binden boekjes.

Gesprekken met leerlingen tonen heel duidelijk aan hoe intens zij aan deze projecten werken. Ze kunnen rekenen op een intense begeleiding maar staan zelf in voor elke keuze die ze maken en voor elk experiment dat ze aangaan. Het enthousiasme bij iedereen is dan ook bijzonder groot en de kwaliteit van het werk indrukwekkend.

Voor de hele groep wordt een jaaropdracht aangeboden.

Aan het eind van de hogere graad en in de specialisatiegraad kiezen de leerlingen zelf opdrachten in functie van het ontwikkelen van een eigen stijl.

De groep gaat regelmatig op uitstap naar musea, galerijen en steden. De opgedane kennis en ervaring worden meegenomen in het werk.

De complexiteit van de leerstof en de opdrachten groeit gradueel in de tijd, rekening houdend met het tempo van de leerling. Bijna elke opdracht kent enkele opgelegde beperkingen, als extra stimulans voor de creativiteit. De leerlingen hebben bovendien in de diverse opdrachten steeds de ruimte voor een eigen artistieke inbreng.

De artistieke uitdagingen in elke opdracht stimuleren bij de leerling een attitude van ontwerpmatig artistiek onderzoek waarin ze veel van hun eigen

persoonlijkheid in terug vinden en kunnen meegeven. Het leren omgaan met materialen en steeds experimenteren om tot vernieuwende technieken en persoonlijke expressievormen te komen, conform de leerplandoelstellingen, is duidelijk een leidraad doorheen de opleiding. Op inhoudelijk vlak mag de optie iets ambitieuzer zijn. Het artistiek werk wordt te weinig ingezet als communicatie over persoonlijke of maatschappelijke thema's.

Uitrusting
Leermiddelen en ICT
Logistiek

Het atelier is goed uitgerust. Er zijn vele grote tafels, opbergmeubels, instrumenten voor de productie van papier, een klein en groot weefgetouw, stikmachines, strijkijzer, droogrek,... Aan de muren zijn voldoende mogelijkheden om werk op te hangen. In het atelier is er draadloos internet en een uitgebreide bibliotheek over het eigen vakgebied. Daarnaast beschikt de academie over de grote centrale algemene kunstbibliotheek.

Infrastructuur

De optie werkt in eigen atelierruimtes, waarvan een deel ook wordt gebruikt door de lagere graad. Elke leerling heeft zijn eigen werkplek met ruimte voor het ophangen of plaatsen van meerdere werken. Het ateliers is ruim, beschikt over voldoende daglicht en is van goed kunstlicht voorzien.

Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar

Elke leerling krijgt twee schriftelijke evaluaties per schooljaar, conform de regelgeving. In de persoonlijke begeleiding tijdens de lessen is permanente evaluatie een vast onderdeel.

De evaluatiecriteria zijn gelinkt aan de algemene leerplandoelstellingen en te weinig gericht op de specifieke doelstellingen.

Sinds kort zijn afstuderende leerlingen aanwezig op de jury.

Leerbegeleiding
Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem

Net zoals in vele andere opties aan deze academie hebben de leerlingen ook hier de mogelijkheid om een eigen werkplek te organiseren waar ze simultaan meerdere werken kunnen installeren om aan te werken. Dit is een belangrijk comfort in de leerbegeleiding. De leerlingen creëren een veilige, persoonlijke, plek zonder zich van de anderen af te sluiten. Medeleerlingen hebben goed visueel contact met de evolutie van hun werk en kunnen spontaan met elkaar in dialoog treden.

De begeleiding evolueert van instruerende leerkracht, naar coach tot kritisch maar stimulerend klankbord naarmate het technisch en artistiek niveau van de leerling stijgt. De leerlingen worden op een warme en professionele manier begeleid met een open geest voor het potentieel dat in elke leerling aanwezig is.

3.1.2 Voldoet de academie aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De instelling gaat op systematische wijze haar situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles, risicoanalyses en inspraak van het personeel uitvoert. Daardoor kent ze de tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen in de leer- en werkomgeving van het personeel en de leerlingen.

De werkwijze van de instelling toont aan dat ze gebruikmaakt van de analyses van deskundigen en dat ze rekening houdt met de opmerkingen van personeel. Opgemerkte tekorten neemt ze op in de plannen die de beheersing ervan regelen. De uitwerking van het plan is concreet: doelgericht want rekening houdend met vastgestelde tekorten en daardoor betekenisvol voor de instelling; planmatig met een duidelijk beeld van de kostprijs en zekerheid over het vereiste budget.

Sommige tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting al weggewerkt, andere verbeteringen zijn gepland. De instelling heeft aandacht voor maatregelen die, in afwachting van een oplossing ten gronde, de situatie minimaal verbeteren. Deze aandacht toont aan dat de instelling proactief handelt. Dit leidt tot een

cultuur waarbinnen elkeen zich aangesproken voelt om op eigen niveau bij te dragen aan de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne van de leer- en werkomgeving op de verschillende locaties waarvan de instelling gebruikmaakt.

Uit de controles en adviezen van externe controlediensten, de interne dienst (preventieadviseur) en de externe dienst, blijken er geen tekorten te zijn opgemerkt op het vlak van bewoonbaarheid en veiligheid en gezondheid en hygiëne.

De onderwijsinspectie bezocht tijdens de doorlichting alle lesplaatsen van de instelling. De vaststellingen van deskundigen, die terug te vinden zijn in documenten, stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkt.

De instelling krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omwille van de systematiek waarmee de instelling tekorten opspoorde en wegwerkte, de realisatie van kleinere (tussentijdse) oplossingen en de aandacht voor proactieve acties, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de instelling om de resterende tekorten weg te werken.

4 BEWAAKT DE ACADEMIE DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Deskundigheidsbevordering

- Doelgerichtheid** Het nascholingsplan heeft een gezamenlijke inleiding voor de drie kunstschole van Mechelen. Daarnaast heeft elk van deze instellingen vanuit de eigen visie het plan verder uitgewerkt.
Voor het onderdeel Beeldende Kunst is de artistiek directeur verantwoordelijk. De krijtlijnen van dit plan vertrekken vanuit de algemene artistieke visie van de academie. Er is veel aandacht voor de artistieke praktijk van de leerkracht en het op de hoogte blijven van de hedendaagse kunstwereld. Daarnaast kunnen ad hoc nascholingen georganiseerd worden die meer gericht zijn op pedagogische inhouden.
- Ondersteuning** Verschillende activiteiten zoals studiereizen en lezingen die tot het leertraject van de leerling behoren, worden ook aan de leerkrachten aangeboden. Voor de studiereizen van het atelier wordt verwacht dat de betrokken leerkracht meegaat. Een coördinator is belast met de organisatie van studiereizen en lezingen en dit in samenspraak met de directie. Via het faciliteren in uurroosters en lesverschuivingen kunnen leerkrachten bezig blijven in hun artistiek parcours. De academie kan deelnemen aan een aantal teamgerichte nascholingen die samen met het conservatorium worden georganiseerd. In het geheel van het aanbod is er weinig aandacht voor pedagogische onderwerpen.
De stad voorziet extra middelen voor nascholing. Dit is een belangrijke en waardevolle aanvulling op de officiële nascholingsgelden.
Voorlopig wordt de vakgroepwerking niet als middel voor expertise-uitwisseling ingezet.
- Doeltreffendheid** Er is weinig tot geen opvolging inzake nascholing. Het zeer verscheiden aanbod is vrijblijvend. Het is dan ook moeilijk na te gaan wat het effect hiervan is in de atelierwerking.
De artistieke praktijk van de leerkrachten reflecteert zich wel in de werking van het atelier. De permanente aandacht om leerlingen te laten zoeken naar een eigen artistiek parcours is hiervan een voorbeeld.
De vakgroepwerking beperkt zich vaak tot praktische afspraken inzake organisatie, projecten en activiteiten. Er komen geen pedagogische onderwerpen aan bod.
- Ontwikkeling** De directie neemt het initiatief in het ontwikkelen van het nascholingsaanbod. Voorlopig ontbreekt het aan een systematiek om nascholing als vast onderdeel in de professionalisering van het personeel op te nemen. Zowel leerkrachten als directie kunnen hierin een dynamiek creëren zodat nascholing en de eigen artistieke praktijk op mekaar kunnen afgestemd worden.

4.2 Evaluatiepraktijk

- Doelgerichtheid** De academie streeft naar een stimulerende en persoonsgerichte evaluatie van haar leerlingen, in functie van de realisatie van haar kerntaak, het verschaffen van kwaliteitsvol kunstonderwijs. Ze maakt hierbij een onderscheid tussen de jongeren en volwassenen. De academie mist een eenduidige en gelijkgerichte visie op evaluatie en welke rol deze kan spelen in haar kunstonderwijs.

- Ondersteuning** De leerkrachten nemen voldoende tijd om in de lessen stimulerende feedback te geven. De academie werkt met een evaluatiefiche waarin acht criteria kunnen worden gewaardeerd in een vijf-punten-schaal. Zes criteria verwijzen naar de leerplandoelstellingen en twee criteria focussen op het algemeen proces en het resultaat van de leerling. De evolutie van de leerling binnen één schooljaar is duidelijk genoteerd. Daarnaast is er ruimte om meer genuanceerde evaluatie te schrijven. Er bestaan geen eenduidige afspraken over de wijze hoe de schriftelijke evaluaties aan de leerlingen wordt medegedeeld.
- De evaluatie verloopt volgens de regelgeving, namelijk twee schriftelijke evaluaties per jaar. In de hogere en specialisatiegraden worden afstuderende leerlingen geëvalueerd door een team van externe juryleden. Deze worden geselecteerd op basis van deskundigheid en affiniteit met het onderwijs. Sinds schooljaar 2011-2012 kunnen leerlingen hierop aanwezig zijn.
- Doeltreffendheid** De mogelijkheid voor de leerlingen, om aanwezig te zijn op de evaluatie, verhoogde de transparantie van de evaluatiepraktijk. Dit versterkte de gerichte begeleiding en verhoogde de betrokkenheid tussen de leerkracht en de leerling. Dit kwam het reflecterend vermogen van elke leerling ten goede.
- Dankzij de bespreking van de evaluatiefiche krijgen de leerlingen inzicht in hun artistiek ontwikkelingsproces. De geschreven commentaren werken motiverend maar zijn te weinig gericht op de volgende stap in het leerproces.
- In de lagere graad is de permanente evaluatie tijdens de lessen het middel om leerlingen inzicht te geven over hun eigen motivatie, kunnen en ambitie. De evaluatiefiche wordt te weinig ingezet om de volledige evolutie in kaart te brengen.
- Ontwikkeling** Binnen het lerarenkorps leeft het debat om vanuit een zelf bepaalde visie over evaluatie, de evaluatiepraktijk meer af te stemmen op de eigenheid van de lespraktijk aan deze academie. Vragen omtrent normering van de evaluatiecriteria, de waardering vertaald naar punten, de communicatie over de evaluatie zijn de aanleiding tot reflectie.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE ACADEMIE

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de academie levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** De leiding van de academie is in handen van de artistiek pedagogisch directeur en de coördinator diensthoofd. Deze opdeling van mandaten biedt de mogelijkheid dat elk zijn expertise maximaal kan inzetten. Deze tandem stuurt de academie op een dynamische manier aan met een grote openheid en transparantie. Het artistiek leiderschap inspireert en activeert zowel leerkrachten als leerlingen, door o.a. met lezingen, vele studiereizen, diverse ingrepen in en rond het academie-gebouw en het stimuleren van samenwerkingen, het debat over kunst en kunstonderwijs centraal te stellen. Het administratief leiderschap staat in voor het technisch en ondersteunend personeel en behartigt de personeelszaken.
- Visieontwikkeling** De academie beschikt over een sterke algemene en artistieke visie dat kort maar heel krachtig in het artistiek pedagogisch project is opgenomen. Aan de hand van tal van initiatieven wordt deze visie geleidelijk aan geconcretiseerd. Er is aandacht voor het verbeteren van het artistiek pedagogisch en een sociaal aantrekkelijk kader voor de leerlingen. De actuele invulling van het verruimd atelier Monumentale Kunsten verrijkt het inhoudelijk aanbod. Met tal van projecten en samenwerkingen met de socioculturele wereld creëert de academie een steeds groter maatschappelijk draagvlak. De verbeterde financiële structuur ondersteunt de academie als performante organisatie.
- Besluitvorming** De specifieke tweeledige leiding versterkt de besluitvorming op administratief en op artistiek vlak. Er is een goed structureel overleg op het niveau van de inrichtende macht en de socioculturele partners van de regio. De verschillende overlegmomenten beperken zich tot het maken van organisatorische afspraken, inhoudelijke onderwerpen komen te weinig aan bod. De artistiek directeur blijft de beslissingen nemen. Het mandaat van vakgroepen voor het formuleren van adviezen of het nemen van beslissingen is niet bepaald. Een pluim voor de ploeg van het secretariaat, die als sterk ankerpunt in de academie, de leerlingen en het personeel steeds een betrouwbare en adequate ondersteuning biedt.
- Kwaliteitszorg** De academie ziet binnen de kwaliteitszorg de artistieke output en tevredenheid van leerlingen als heel belangrijk. Zowel directie als leerkrachten nemen hiervoor hun verantwoordelijkheid. Voorlopig ontbreekt een systematiek om op personeelsbeleid, onderwijskundig, artistiek en organisatorisch beleid de kwaliteit op te volgen en te garanderen. Het voltallige personeel staat voor de uitdaging om op een systematische wijze het artistiek onderwijskundig proces te bewaken.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE ACADEMIE

6.1 Wat doet de academie goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De overtuigde leerplanrealisatie voor de vakken algemeen beeldende vorming, beeldhouwkunst, monumentale kunst, textiele kunst.
- De verdiepende leerbegeleiding en brede artistieke ondersteuning in de hogere en specialisatiegraad.
- De opmaak van gevarieerde goede opdrachtreeksen met aandacht voor diverse technieken, materialen, interesse in cultuur en het stimuleren van het enthousiasme bij de leerling om hieraan te participeren.
- De doorstroom van de leerlingen in de lagere graad, van het eerste jaar tot in het zesde jaar.
- De doorstroom van de leerlingen van de lagere graad naar het eerste jaar in de middelbare graad.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De link tussen het artistiek pedagogisch project en het nascholingsaanbod.
- Het artistiek actief zijn en het op de hoogte blijven van de hedendaagse kunst als basis voor de nascholing.
- De leerlingen in contact brengen met actuele hoogstaande culturele events en tendenzen, via educatieve uitstappen, lezingen, workshops, samenwerkingsprojecten met tal van socio-culturele partners en de organisatie van tentoonstellingen en wedstrijden.

Wat betreft het algemeen beleid

- De opsplitsing in het leiderschap met het artistiek pedagogisch directeur en diensthoofd coördinator.
- De realisatie van het artistiek pedagogisch project in het onderwijsaanbod.

6.2 Wat kan de academie verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het opmaken van evaluatiecriteria in functie van de opdrachten en de leerplandoelstellingen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Aandacht voor artistiek-pedagogische onderwerpen in het nascholingsaanbod.
- De evaluatiepraktijk, geconcretiseerd vanuit het artistiek pedagogisch project in relatie tot de leerplandoelstellingen.

Wat betreft het algemeen beleid

- De betrokkenheid van het lerarenteam in de besluitvorming.
- De systematiek in de kwaliteitszorg.

6.3 Wat moet de academie verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor het vak schilderkunst.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de **erkenningvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'**
  - * voor **beeldende kunst** omwille van het niet voldoen aan de onderwijsdoelstellingen voor schilderkunst.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **08-02-2018** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "**gunstig advies**".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor de **erkenningvoorwaarde 'bewoonbaarheid en hygiëne'**.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Wouter CORNILLIE de inspecteur-verslaggever	Hans MARTENS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de academie	